

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Новойтенко І.В., Петухова І.О.

Національний університет харчових технологій

Судовий захист прав інтелектуальної власності в Україні здійснюється судами загальної юрисдикції, господарськими судами, а в сфері публічно-правових відносин – адміністративними судами, система яких на сьогодні формується і в якій вже активно працює Вищий адміністративний суд України.

Відповідальність за правопорушення в сфері господарювання визначена у Господарському кодексі України, відповідно до якого застосовуються певні види господарських санкцій.

У спеціальному законодавстві України з питань інтелектуальної власності також визначено чимало способів захисту прав інтелектуальної власності.

Моральна шкода відповідно до Цивільного кодексу України, зокрема, полягає у приниженні честі, гідності, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи і відшкодовується грошми, іншим майном або в інший спосіб.

Цивільне, митне законодавство України та законодавство з питань зовнішньоекономічної діяльності містить норми, за якими судові органи мають повноваження вимагати від будь-якої сторони утримуватися від порушення прав інтелектуальної власності шляхом заборони передачі до торговельної мережі контрафактних товарів відразу після проходження такими товарами процедури митного оформлення. При цьому дії судових органів не повинні залежати від того, чи знав або міг знати потенційний порушник, що його майбутні дії будуть порушувати права інтелектуальної власності.

Аби не допустити зловживань з боку власника прав інтелектуальної власності в конкурентній боротьбі в умовах ринкової економіки національне законодавство містить норми, які забезпечують права відповідача, якщо суд визнає претензії власника прав неправомірними. Судовий орган може вимагати від правовласника, що пред'являє незаконні вимоги, компенсувати відповідачеві шкоду, завдану в результаті такого недобросовісного здійснення

своїх прав, а також понесені ним витрати на судове діловодство, зокрема, на “розумні” гонорари адвокатам.

Кримінальним кодексом України встановлено кримінальну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності у вигляді штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, виправних робіт, конфіскації майна, обмеження або позбавлення волі на певний строк.

Адміністративна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення, застосовується, зокрема, при: порушенні прав інтелектуальної власності; здійсненні дій, що становлять акти недобросовісної конкуренції; незаконному розповсюдженні примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних; порушенні законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва.

Відповідно до ст. 24 Кодексу про адміністративні правопорушення захист прав здійснюється шляхом проведення адміністративних процедур: вилучення або конфіскація контрафактної продукції та обладнання, що використовується для її виготовлення, виправні роботи, адміністративний арешт або накладання адміністративних штрафів.